

**ТЗОВ ЛЬВІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
«МОНАДА»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Заступник директора
з навчально-виробничої роботи
Урба Н.І.
«28» грудня 2021 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Догляд за хворим та медична маніпуляційна техніка

підготовки **фахового молодшого бакалавра**
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань **22 Охорона здоров'я**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **223 Медсестринство**
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми **Лікувальна справа**
(найменування освітньо-професійної програми)

ЛЬВІВ

2021

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
«Догляд за хворим та медична маніпуляційна техніка»

Укладачі:

З. П. Костів — викладач вищої категорії, завідувач навчально-виробничої практики

І. Р. Стадницька — викладач вищої категорії, магістр медсестринства, заступник директора з медсестринства КНП ЛОР «ЛОКЛДКЦ»

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії загальних та клінічних дисциплін 30 серпня 2021 р., протокол №1.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практика студентів вищих медичних навчальних закладів є невід'ємною складовою процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах. Вона передбачає послідовність її проведення після отримання достатнього обсягу теоретичних знань та практичних навичок і вмінь.

При проведенні практики слід керуватися навчальним планом, програмами, чинними наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України та положенням про проведення практики.

За навчальним планом тривалість практики становить:

	Види практики	Кількість тижнів	Усього годин	Робота в ЛПУ	Самостійна робота	Вид контролю
1	Виробнича практика Догляд за хворим та медична маніпуляційна техніка	2	90	60	30	Іспит

Під час проходження практики 1/3 від загального обсягу часу виділяється на самостійну роботу, яка включає удосконалення засвоєних практичних навичок, роботу в бібліотеці, написання історій хвороб та санітарно-освітню роботу. Практика студентів проводиться на базах лікувально-профілактичних закладів, відповідно до вимог програми.

Умовою якісної підготовки студентів під час проходження практики є дотримання єдиних вимог до техніки виконання маніпуляцій на базах лікувально-профілактичних закладів, які забезпечуються співпрацею методичних, загальних і безпосередніх керівників. Тривалість робочого тижня студентів становить 30 год і 15 год для самостійної роботи.

На період практики студентів розподіляють за графіком по декілька осіб на робочі місця медичної сестри та фельдшера.

Обов'язки студентів на практиці:

- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати всі завдання, що передбачаються програмою практики та правила внутрішнього розпорядку лікувально-профілактичного закладу;
- подати до коледжу щоденник практики, характеристики та індивідуально виконані завдання;
- відповідати за виконану роботу та її результати на рівні зі штатними працівниками лікувального закладу;
- брати активну участь у суспільному житті колективу лікарні (п'ятихвилинки, конференції, конкурси тощо);
- по закінченні практики брати участь у підсумковій конференції;
- дотримуватися правил медичної етики;
- проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їхніми родичами;
- своєчасно скласти залік з практики.

Обов'язки методичного керівника практики:

- здійснювати зв'язок з керівниками практики від лікувальних закладів;
- скласти графік проходження практики студентами відповідно до програми;
- брати участь у розподілі студентів по робочих місцях;

- здійснювати контроль за веденням щоденників практикантами, ходом виконання програми;
- надавати методичну допомогу з техніки виконання маніпуляцій, елементів догляду за хворими, питань надання невідкладної допомоги;
- розробляти тематику індивідуальних завдань, перевіряти їх виконання;
- проводити зі студентами конференції, семінари за розділами програми;
- оцінювати результати виконання студентами програми практики;
- своєчасно проводити контроль за ходом практики на лікувальних базах;
- вести облік відвідування студентами практики;
- брати активну участь у підготовці до іспиту з практики;
- своєчасно інформувати навчальну частину коледжу про хід практики на базах;
- проводити профорієнтаційну роботу з молоддю, що працює в лікувально-профілактичних закладах;
- збирати відгуки про випускників вищих навчальних медичних закладів, які працюють у лікувально-профілактичних закладах.

Мета і завдання практики

Виробнича практика

Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка проводиться з метою:

- поглиблення і систематизації отриманих теоретичних знань;
- удосконалення практичних навичок і вмінь з догляду за хворими відповідно до принципів медичної етики і деонтології;
- відпрацювання та вдосконалення техніки виконання медичних маніпуляцій.

Практика проводиться на завершальному етапі вивчення предмета “Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка”.

За період проходження практики студенти знайомляться з роботою:

- приймального відділення;
- центрального стерилізаційного відділення;
- відділень стаціонару;
- вивчають посадові обов’язки медичної сестри на кожному робочому місці;
- ознайомлюються з наказами та інструкціями МОЗ України, які регламентують роботу лікувально-профілактичних закладів із санітарно-протиепідемічного режиму.

По закінченні практики *студенти повинні знати:*

- основи законодавства України про охорону здоров’я, постанови Уряду України з питань охорони здоров’я і навколишнього середовища; організаційну структуру, правові та економічні аспекти діяльності лікувально-профілактичних закладів, методику статистичних досліджень, правила техніки безпеки під час роботи з медичним інструментарієм і обладнанням, питання організаційної діяльності екстремальної медичної служби цивільної оборони;
- анатомо-фізіологічні, вікові, статеві, психологічні особливості здорової і хворої людини, причини і фактори ризику виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх виникнення і розвитку, основи фармакотерапії, сумісність, дозування і методику введення в організм лікарських засобів, правила обліку, виписування і зберігання лікарських препаратів;
- сучасну класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику захворювань, методи обстеження і діагностики, принципи лікування і догляду за хворими, особливості патології в різних вікових групах;
- методику обстеження і догляду за хворими різних вікових груп; маніпуляційну техніку, сучасну анестезіологічну, реанімаційну апаратуру, основні види

реанімаційних заходів, правила асептики, нетрадиційні методи лікування, принципи санітарно-протиепідемічного і лікувально-охоронного режиму, принципи і норми медичної етики і деонтології;

- принципи профілактики захворювань і основи здорового способу життя, методи санітарно-гігієнічного та епідеміологічного обстеження, специфічну профілактику захворювань, основи раціонального харчування, дієти і оптимального режиму праці та побуту, питання охорони здоров'я матері і дитини, методи санітарно-освітньої роботи.

Студенти повинні вміти:

- чітко виконувати функціональні обов'язки;
- проводити спостереження за пацієнтом, пораненим, ураженим та оцінювати його стан;
- володіти медичною маніпуляційною технікою;
- готувати пацієнтів та інструментарій до різних видів досліджень;
- здійснювати догляд за тяжкохворими;
- надавати невідкладну медичну долікарську допомогу хворим з гострими станами та ускладненнями;
- проводити профілактичну та санітарно-освітню роботу.

Самостійна робота студентів

З метою набуття студентами під час практики умінь та навичок для самостійного розв'язання виробничих, наукових і організаційних завдань та активізації їх діяльності, розширення світогляду, підвищення ініціативи, студентам пропонується виконати такі індивідуальні завдання, а саме:

- виготовлення тематичних санбюлетенів, стендів, таблиць, муляжів, кросвордів тощо (за рекомендаціями методичних керівників практики);
- проведення профорієнтаційної роботи серед працюючої молоді в лікувально-профілактичних закладах та школах за місцем проходження практики;
- вивчення структури захворювань у місцях проходження практики (збирання статистичних даних з окремих патологічних одиниць), враховуючи дані сучасної екологічної ситуації;
- збирання відгуків про випускників ВНМЗ, які працюють на базах практики.

Навчальні посібники

Під час проходження практики студенти повинні вивчити всі інструктивні листи, чинні накази Міністерства охорони здоров'я України та місцевих органів охорони здоров'я, ознайомитися з періодичними виданнями газет, журналів з медицини, іншою літературою, яку можна знайти за місцем проходження практики.

Методичні рекомендації:

- виконання програми практики;
- вивчення функціональних обов'язків, які закріплені за студентами на їхніх робочих місцях;
- опрацювання інструкцій з техніки безпеки;
- вивчення зразків заповнення медичної документації (історія хвороби, листки призначення, температурні листки тощо);
- ведення щоденників згідно з вимогами;
- виконання всіх обов'язків студента під час практики.

Форми і методи контролю

Упровадження під час практики чіткої системи поточного та підсумкового контролю виконання програми практики.

Методичний та безпосередні керівники повинні стежити за дисципліною практикантів, виконанням графіка проходження практики, щоденно здійснювати контроль за веденням щоденників (їх змістом, якістю оформлення, відповідністю програмі).

Вимоги до звіту

Звітним документом є щоденник практики, який містить текстовий і цифровий звіти про виконання програми практики.

Підсумування практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання практики та індивідуального завдання і складають іспит за програмою практики відповідно до чинного наказу МОЗ України 07.12.2005 р. № 690 “Про затвердження Положення про організацію та проведення практики студентів медичних та фармацевтичних вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації”.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка Розподіл часу на практиці

№ з/п	Відділення	Дні	Години		
			Усього	Робота у відділенні	Самостійна робота
1	Приймальне відділення	1	9	6	3
2	Центральне стерилізаційне відділення	1	9	6	3
3	Відділення стаціонару	8	72	48	24
	Усього	10	90	60	30

Приймальне відділення лікарні (1 день)

У приймальному відділенні студенти знайомляться з режимом роботи відділення, правилами реєстрації пацієнтів, заповненням медичної документації; беруть участь у загальному огляді, проведенні антропометрії та санітарного оброблення пацієнтів (у тому числі з педикульозом), виконанні маніпуляцій, транспортуванні пацієнтів у відділення, приготуванні дезінфекційних розчинів.

Студенти повинні знати:

- санітарно-протиепідемічний режим приймального відділення;
- посадові обов'язки фельдшера, накази та інструкції, які регламентують роботу приймального відділення;
- правила прийому і санітарної обробки пацієнта;
- приготування та застосування сучасних дезінфекційних засобів, правила зберігання та техніку безпеки під час роботи з ними.

Студенти повинні уміти:

- проводити санітарну обробку пацієнта
- проводити антропометрію;
- виконувати маніпуляції;
- транспортувати пацієнтів;
- готувати дезінфікуючі розчини.

Перелік обов'язкових практичних навичок

1. Заповнення документації приймального відділення.
2. Проведення санітарної обробки пацієнта (у тому числі з педикульозом).
3. Проведення антропометрії.
4. Техніка транспортування та перекладання пацієнта.
5. Приготування робочих розчинів сучасних дезінфекційних засобів різної концентрації.

Центральне стерилізаційне відділення (1 день)

У ЦСВ студенти знайомляться з режимом роботи, документацією відділення, функціональними обов'язками персоналу, правилами техніки безпеки під час стерилізації, проводять прийом нестерильних біксів та видачу стерильних, беруть участь у вкладанні біксів в автоклав.

Студенти повинні знати:

- організацію роботи ЦСВ;
- методи та режими стерилізації, методи контролю стерилізації;
- дотримання норм і правил техніки безпеки під час стерилізації.

Студенти повинні уміти:

- проводити передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення і контроль якості передстерилізаційного очищення;
- укладати бікс для накривання стерильного стола, лотка;
- дезінфікувати бікс.

Перелік обов'язкових практичних навичок

1. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення (ВМП).
2. Контроль якості передстерилізаційного очищення ВМП.
3. Укладання бікса для накривання стерильного стола, лотка.
4. Дезінфекція бікса.

Відділення стаціонару (8 днів)

У відділенні стаціонару студенти знайомляться з особливостями забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму відділень лікарні (накази, галузеві стандарти, інструкції, методичні рекомендації та ін.), правилами виписування, отримання, зберігання і обліку ліків у відділенні, обліком наркотичних (психотропних) лікарських засобів, посадовими обов'язками середнього і молодшого медичного персоналу, наказами та інструкціями, які регламентують роботу відділення, лікувально-охоронним режимом, організацією лікувального харчування у відділенні.

Студенти повинні знати:

- санітарно-протиепідемічний режим терапевтичного відділення (палати, маніпуляційного та процедурного кабінетів, буфетної тощо);
- посадові обов'язки молодшого медичного персоналу.
- правила виписування, зберігання і обліку ліків у відділенні (у тому числі наркотичних);
- організацію лікувального харчування у відділенні, принципи лікувального харчування та годування пацієнтів;
- методи найпростішої фізіотерапії;
- спостереження і догляд за пацієнтами.

Студенти повинні уміти:

- підготувати до роботи маніпуляційний кабінет;
- накривати стерильний стіл, лоток;
- проводити облаштування ліжка пацієнта, заміну натільної і постільної білизни, перекладання і транспортування пацієнта;
- проводити догляд за шкірою, волоссям, очима, вухами, носовими ходами, порожниною рота, статевими органами, проводити комплексну профілактику пролежнів;
- складати порційну вимогу і добове меню згідно з рекомендованою дієтою. Проводити годування тяжкохворого;
- вимірювати температуру тіла, артеріальний тиск, досліджувати артеріальний пульс, проводити оцінку отриманих результатів та їх реєстрацію;
- проводити спостереження і догляд за пацієнтами із захворюваннями органів дихання, кровообігу, травлення, нирок і сечовивідних шляхів, тяжкохворими.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Дезінфекція одноразових шприців та голок після їх використання.
2. Передстерилізаційне очищення ВМП.
3. Контроль якості передстерилізаційного очищення.
4. Стерилізація в повітряному стерилізаторі. Контроль якості.
5. Користування стерильним біксом.
6. Накривання стерильного стола.
7. Облаштування ліжка пацієнта.
8. Заміна натільної і постільної білизни лежачого пацієнта.
9. Техніка користування функціональним ліжком.
10. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
11. Догляд за шкірою: вмивання, обтирання лежачих пацієнтів.
12. Догляд за волоссям: миття, розчісування, гоління.
13. Догляд за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
14. Догляд за очима: промивання, очні ванночки.
15. Догляд за вухами, обробка зовнішнього слухового ходу.
16. Догляд за носовими ходами.
17. Догляд за порожниною рота: огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання.
18. Комплексна профілактика пролежнів.
19. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
20. Складання порційної вимоги.
21. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
22. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
23. Годування пацієнта через назогастральний зонд за допомогою шприца Жане.
24. Годування пацієнта через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
25. Вимірювання температури тіла, оцінка отриманих даних, реєстрація.
26. Догляд за пацієнтом з лихоманкою.
27. Надання допомоги пацієнту під час критичного зниження температури тіла.
28. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих даних.
29. Допомога пацієнту під час кашлю і задишки.
30. Долікарська допомога в разі кровохаркання та легеневої кровотечі.
31. Подача кисню з кисневої подушки та через носовий катетер.
32. Дослідження артеріального пульсу, його характеристика, реєстрація.
33. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка, реєстрація.
34. Визначення добового діурезу, водного балансу, оцінка отриманих даних.
35. Надання долікарської допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
36. Надання долікарської допомоги у разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
37. Промивання шлунка за допомогою товстого зонда.
38. Застосування газовідвідної трубки.
39. Застосування очисної клізми.
40. Застосування олійної клізми.
41. Застосування сифонної клізми.
42. Застосування медикаментозної мікроклізми.
43. Катетеризація сечового міхура.
44. Промивання (інстиляція) сечового міхура.
45. Техніка поставлення медичних банок.
46. Техніка накладання гірчичників.
47. Техніка накладання вологого зігрівального компресу.
48. Техніка накладання охолоджувального компресу.
49. Техніка заповнення водою та застосування гумової грілки.
50. Техніка заповнення льодом та застосування гумового міхура.
51. Вибір призначень з листка лікарських призначень пацієнта.

52. Складання вимоги-замовлення на лікарські засоби.
53. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
54. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
55. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
56. Закладання мазі за повіки.
57. Техніка користування дозованим аерозольним інгалятором.
58. Набирання розчину з ампул, флаконів.
59. Виконання скарифікаційної діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до антибіотика.
60. Виконання проби Манту.
61. Виконання підшкірних ін'єкцій.
62. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
63. Уведення олійних розчинів.
64. Розчинення порошкоподібного антибіотика для парентерального введення та розрахунок дози антибіотиків.
65. Розчинення порошкоподібного антибіотика для поставлення діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до препарату.
66. Техніка накладання венозного джгута.
67. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
68. Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином.
69. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
70. Узяття крові з вени для лабораторних досліджень.
71. Узяття мазка із зівя і порожнини носа.
72. Збирання мокротиння для загального клінічного аналізу, бактеріологічного дослідження, дослідження для виявлення мікобактерій туберкульозу.
73. Взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для лабораторного дослідження.
74. Збирання калу для копрологічного, бактеріологічного досліджень, дослідження на приховану кров, яйця гельмінтів.
75. Техніка фракційного зондування, направлення матеріалу в лабораторію.
76. Техніка дуоденального зондування, направлення матеріалу в лабораторію.
77. Збирання сечі для загального клінічного аналізу.
78. Збирання сечі для дослідження за Зимницьким, Нечипоренком.
79. Збирання сечі для дослідження на діастазу, 17-кетостероїди.
80. Збирання сечі на наявність глюкози, кетонів.
81. Збирання сечі для бактеріологічного дослідження.
82. Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження шлунка і кишківника.
83. Підготовка пацієнта до іригоскопії.
84. Підготовка пацієнта до бронхоскопії.
85. Підготовка пацієнта до езофагогастродуоденоскопії.
86. Підготовка пацієнта до колоноскопії.
87. Підготовка пацієнта до ректороманоскопії.
88. Підготовка пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД) органів черевної порожнини.
89. Підготовка пацієнта до цистоскопії.
90. Підготовка пацієнта до плевральної пункції (плевроцентез), оснащення, допомога лікарю, догляд і спостереження за пацієнтом під час і після проведення процедури.
91. Підготовка пацієнта до абдомінальної пункції (лапароцентез), оснащення, допомога лікарю, спостереження і догляд за пацієнтом під час і після проведення процедури.
92. Виписування направлень на лабораторне дослідження.
93. Заповнення екстреного повідомлення в СЕС про наявність інфекційного захворювання, харчового, гострого професійного отруєння.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Проведення повної та часткової санітарної обробки пацієнта.
2. Санітарна обробка пацієнта з педикульозом.
3. Долікарська допомога хворому в разі погіршення стану під час приймання гігієнічної ванни.
4. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду.
5. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
6. Організація роботи в центральних стерилізаційних відділеннях.
7. Стерилізація в повітряному стерилізаторі. Контроль якості стерилізації.
8. Стерилізація у парових стерилізаторах. Контроль якості стерилізації.
9. Користування стерильною стерилізаційною коробкою (біксом).
10. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.
11. Облаштування ліжка пацієнта.
12. Техніка заміни натільної і постільної білизни лежачому хворому.
13. Техніка користування функціональним ліжком.
14. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
15. Догляд за шкірою, умивання лежачих пацієнтів, обтирання.
16. Догляд за волоссям лежачих пацієнтів: миття, розчісування, гоління.
17. Догляд за статевими органами, промежиною (підмивання, висушування).
18. Догляд за очима: промивання, ванночки.
19. Догляд за вухами, обробка зовнішнього слухового ходу.
20. Догляд за носовими ходами.
21. Догляд за порожниною рота (огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання).
22. Комплексна профілактика пролежнів.
23. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
24. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
25. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
26. Уведення харчових сумішей через зонд, годування пацієнта через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
27. Вимірювання температури тіла, реєстрація.
28. Догляд за пацієнтом з лихоманкою.
29. Надання допомоги пацієнту під час критичного та літичного зниження температури тіла.
30. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих даних.
31. Долікарська допомога у разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі.
32. Подача кисню з кисневої подушки. Централізована подача кисню через носові катетери, кисневі маски.
33. Визначення артеріального пульсу, його характеристика, реєстрація у температурному листку.
34. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка, реєстрація.
35. Надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
36. Надання долікарської допомоги у разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
37. Техніка застосування газовідвідної трубки.
38. Техніка поставлення очисної клізми.
39. Техніка промивання шлунка.
40. Техніка поставлення сифонної клізми.
41. Техніка медикаментозної мікроклізми.
42. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером.
43. Визначення добового діурезу, водного балансу.
44. Техніка поставлення медичних банок.
45. Техніка застосування гірчичників.
46. Техніка накладання зігрівального компресу.

47. Техніка накладання охолоджувального компресу.
48. Техніка заповнення водою та застосування гумової грілки.
49. Техніка заповнення льодом та застосування гумового міхура.
50. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
51. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
52. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
53. Закладання мазі за повіки.
54. Техніка користування дозованим аерозольним інгалятором.
55. Техніка набирання розчинів із ампул і флаконів.
56. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
57. Проведення діагностичних проб на індивідуальну чутливість до лікарських засобів.
58. Техніка проби Манту.
59. Техніка підшкірних ін'єкцій.
60. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
61. Техніка уведення олійних розчинів.
62. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.
63. Розведення та розрахунок дози антибіотика.
64. Техніка накладання венозного джгута.
65. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
66. Техніка взяття крові із вени для лабораторного дослідження: бактеріологічного, біохімічного.
67. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
68. Техніка взяття мазка із зіва і порожнини носа.
69. Збирання мокротиння для лабораторного та бактеріологічного досліджень.
70. Узяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.
71. Збирання калу для досліджень: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, на яйця гельмінтів.
72. Техніка дуоденального зондування.
73. Підготовка пацієнта та збирання сечі для загального та бактеріологічного досліджень.
74. Підготовка пацієнта та збирання сечі для дослідження за Нечипоренком.
75. Підготовка пацієнта та збирання сечі для дослідження за Зимницьким.
76. Підготовка пацієнта до рентгенологічних досліджень.
77. Підготовка пацієнта до ендоскопічних досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

- Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / За ред. І.Я. Губенко / Черкаси: Б. в., 2007. — 44 с.*
- Касевич Н.М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2009.*
- Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник. — К.: Медицина, 2008. — 424 с.*
- Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: навч. посіб. — К.: Здоров'я, 2005. — 464 с.*
- Ковальова О.М., Лісовий В.М., Шевченко С.І., Фролова Т.В. та ін. Догляд за хворими: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 488 с.*
- Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. Основи медсестринства: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 560 с.*
- Медсестринський догляд за пацієнтом: Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб. / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.*
- Савка Л.С., Разінкова Л.І., Коплик А.Ф., Коцар О.І., Аленіч О.І. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — К.: Медицина, 2009. — 480 с.*
- Вітенко І.С., Дутка Л.М., Зіменковська Л.Я. Основи загальної і медичної психології. — К.: Вища шк., 1991.*
- Щуліпенко І.М. Загальний і спеціальний медичний догляд за хворими з основами валеології: навч.-метод. посіб. — К., 1998. — 384 с.*